

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/24/2025
Identifikačné číslo spisu:	8822201288
Dátum vydania rozhodnutia:	16.06.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8822201288.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu C.. Ľ.R. B.R., narodeného XX. O. XXXX, Z. XX, zastúpeného advokátom JUDr. Milošom Kaščákom, Vranov nad Topľou, Kalinčiakova 10, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, Bratislava, Štúrova 2, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 7C/30/2022, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 25. apríla 2024 sp. zn. 11Co/26/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie vo veci samej o d m i e t a.

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 25. apríla 2024 sp. zn. 11Co/26/2023 v potvrdzujúcom výroku o trovách prvoinštančného konania a vo výroku o trovách odvolacieho konania z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 7C/30C/2022-119 zo 16. júna 2023 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 10 000 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 30. apríla 2022 do zaplatenia z titulu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy všetko v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku; konanie o zaplatenie sumy 52 055,28 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 16. marca 2022 do zaplatenia zastavil; v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Vyslovil, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.

1.1. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa v spore domáhal nároku na náhradu škody vo výške 206 757,99 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 16. marca 2022, ktorá pozostávala z náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 150 000 eur, náhrady trov konania v trestnom konaní vo výške 4 702,71 eura a náhrady mzdy vo výške 52 055,28 eura z dôvodu prepustenia z Policajného zboru Slovenskej republiky (ďalej len „PZ SR“). V priebehu konania žalobca vzal žalobu späť čo do sumy 52 055,28 eura spolu s príslušenstvom. Súd prvej inštancie citujúc ustanovenia § 144, § 145, § 146 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), so súhlasom žalovanej konanie o zaplatenie 52 055,28 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 %

ročne od 16. marca 2022 do zaplattenia zastavil.

1.2. Následne právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami § 1 písm. a), § 3 ods. 1, § 4 ods. 1 písm. f), § 5 ods. 1, § 6 ods. 1 a 2, ods. 3, § 9 ods. 1, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1 až 4, § 17 ods. 1 až 4, § 18 ods. 1 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákona č. 514/2003 Z. z.“) a na základe výsledkov vykonaného dokazovania konštatoval, že v danom prípade bez akýchkoľvek pochybností bolo preukázané, že žalobca bol právoplatne oslobodený spod obžaloby i keď orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie tak, že jeho výsledkom bolo uznesenie o vznesení obvinenia. Na základe uvedeného súd prvej inštancie považoval za splnený zákonný predpoklad pre zodpovednosť žalovanej, zároveň následne skúmal ďalšie predpoklady zodpovednosti za škodu a to vznik škody a príčinnú súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím. V súvislosti s nárokom na náhradu škody z titulu náhrady trov v trestnom konaní, v ktorom bol žalobca oslobodený v tejto časti súd prvej inštancie nemal preukázaný nárok, pretože žalobca nepreukázal, že mu škoda v uplatnenej výške vznikla. Žalobca predložil len dohodu o zastupovaní a vyčíslenie trov právneho zastúpenia. Potvrdenie o tom, že skutočne táto suma bola právnenému zástupcovi žalobcu aj uhradená a teda, že došlo ku škode na strane žalobcu a k zmenšeniu jeho majetku preukázaná nebola. S poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4MCdo/15/2019, 3Cdo/194/2010, 1Cdo/164/2008, na základe uvedeného súd prvej inštancie skonštatoval, že žalobca neunesol dôkazné bremeno o vzniku škody v časti uplatnenej náhrady trov právneho zastúpenia v trestnom konaní. Poznamenal, že sa uhrádza len skutočná škoda a nie vyčíslené trovy, ktoré uhradené zo strany žalobcu neboli, a teda v tejto časti škoda žalobcovi nevznikla, lebo nedošlo k zmenšeniu jeho majetku.

1.3. Vo vzťahu k uplatnenému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalobca poukázal na to, že v dôsledku prepustenia z PZ SR, nemohol ďalej kariérne rásť vo výkone služby príslušníka PZ SR, nepracoval a musel odísť za prácou do zahraničia, kde manuálne pracuje. Trestné stíhanie negatívne ovplyvnilo aj jeho spoločenský a osobný život. Informácie prezentované v médiách neboli pravdivé. V dôsledku prezentovania týchto informácií došlo k poškodeniu jeho povesti, ľudia k nemu zmenili prístup, nedôvera voči nemu bola aj v rodinnom kruhu, mal problém si nájsť prácu a bol voči nemu podaný aj návrh na odvolanie z funkcie zástupcu starostky. V komunálnych voľbách v roku 2022 na starostu bol neúspešný pre jeho označenie za zloдея v médiách. Vo vzťahu k uvedenému nároku súd prvej inštancie konštatoval, že vykonaným dokazovaním nebola preukázaná nemajetková ujma v takom rozsahu ako si žalobca uplatňoval v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím. Zo služobného pomeru žalobca nebol prepustený na základe vznesenia obvinenia, resp. na základe nejakého trestného stíhania, pretože z PZ SR bol prepustený personálnym rozkazom zo 16. apríla 2012 z dôvodu, že svojím konaním porušil služobnú prisahu a služobnú povinnosť zvlášť hrubým spôsobom. Uznesenie o vznesení obvinenia voči žalobcovi bolo vydané až dňa 15. februára 2012. Teda, ak sa aj šírili nejaké informácie a kolegovia a verejnosť si medzi sebou podávali informácie o žalobcovi, museli sa podávať informácie v súvislosti s vykonanou finančnou kontrolou, v rámci ktorej zistené nedostatky v práci boli dôsledkom vydania personálneho rozkazu voči žalobcovi a to prepustenia zo služobného pomeru. Bolo však preukázané, že personálny rozkaz nebol nezákonným rozhodnutím, preto čo bolo obsahom reportáže ohľadne žalobcu preukázané nebolo. Jednoznačne však v médiách nemohla byť prezentovaná informácia o začatí trestného stíhania, keďže v deň kontroly konanej dňa 13. februára 2012, ešte trestné stíhanie začaté nebolo. Na základe uvedeného súd prvej inštancie ustálil, že nebola preukázaná nemajetková ujma z dôvodu návrhu na odvolanie žalobcu z funkcie zástupcu starostu. K odvolaniu žalobcu z funkcie starostu ani nedošlo a samotní svedkovia vypovedali, že takýto návrh bol podaný z dôvodu prezentovania informácií v médiách. Z uvedeného dôvodu súd nepovažoval za dôvodnú ani náhradu nemajetkovej ujmy z dôvodu, že sa nemohol zúčastňovať spoločenského a verejného diania v obci. Žalobca sám uviedol, že sa zasadnutia obecného zastupiteľstva nezúčastňoval z dôvodu, že odišiel za prácou do zahraničia a spoločenských udalostí sa nezúčastňoval z dôvodu, že údajne si ľudia na neho poukazovali. V kontexte uvedeného súd zdôraznil, že prepustenie zo služobného pomeru si žalobca zaviniť sám a to hrubým porušením svojich povinností, taktiež ani neúspech v komunálnych voľbách nemôže súd kompenzovať náhradou nemajetkovej ujmy, pretože ak aj svedok vypovedal, že výsledok bol následkom zverejnených informácií o žalobcovi, súd opätovne zdôraznil, že tieto boli prezentované v

médiách ohľadne finančnej kontroly, následkom ktorej bol žalobca prepustený zo služobného pomeru. Závery finančnej kontroly konštatovali schodok na financiách, iné informácie o trestnom konaní v médiách prezentované neboli. Takýto dôkaz zo strany žalobcu predložený nebol. Na základe uvedeného súd prvej inštancie vychádzajúc z výsledkov trestného stíhania, ako aj následného oslobodenia žalobcu spod obžaloby skonštatoval, že nedôvodné trestné stíhanie nezasiahlo do súkromného a pracovného života žalobcu v takom rozsahu ako to uvádzal žalobca. Na základe vykonaného dokazovania bolo preukázané, že žalobca aj keď sa nezúčastňoval verejného diania v obci, pretože ľudia si o ňom rozprávali a musel odísť za prácou do zahraničia, ľudia si museli rozprávať len medializované informácie, ktoré boli vyhodnotené ako dôvodné, pretože žalobca bol prepustený zo služobného pomeru zo zákonných dôvodov. Na osobnom a verejnom živote v obci sa žalobca rozhodol nezúčastňovať sám. Neskôr aj z dôvodu odchodu za prácou do zahraničia. Ani nemožnosť kariérneho rastu súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodné, pretože žalobca bol prepustený z pracovného pomeru na základe hrubého porušenia predpisov. Žalobca nepredložil dôkaz o tom, že na Slovensku, resp. v blízkosti obydla si nemohol nájsť prácu a o aké zamestnanie sa uchádzal. Z konštantnej judikatúry súdov vyplýva, že samotné vedenie trestného stíhania, ktoré bolo nezákonné, muselo negatívne zasiahnuť do života žalobcu. Negatívny dôsledok vedenia nezákonného stíhania podľa názoru súdu prvej inštancie spočíva v tom, že žalobca neprimerane po dobu od 10. mája 2012 do právoplatného oslobodenia spod obžaloby t. j. do 11. júna 2020 bol v neistote ohľadne výsledku trestného stíhania. Z výpovedí svedkov vyplynulo, že neurčitý počet ľudí malo vedomosť o trestnom stíhaní žalobcu, oslobodzujúce rozsudky s presnou identifikáciou osoby nie sú verejne prístupné. Žalobca nepreukázal, žeby rozsudok o oslobodení zverejnil, čo nebola ani jeho povinnosť. Nemožno ani očakávať, že je v možnostiach žalobcu, aby o rozsudku informoval potenciálny okruh osôb, ktoré mali vedomosť o trestnom stíhaní. Do cti žalobcu bolo zasiahnuté tým, že obvinenie bolo nepravdivé. Vedenie trestného stíhania je v niektorých zamestnaniach prekážkou pre uchádzanie sa o prácu, kedy zamestnávateľia žiadajú prehlásenia od uchádzača o tom, že voči nemu nie je vedené trestné stíhanie. Z pripojeného trestného spisu súd prvej inštancie zistil, že žalobca sa zúčastnil iba v rámci konania pred súdom dvoch pojednávaní, preto len tieto dôsledky trestného stíhania považoval súd prvej inštancie za dôvodné, ktoré pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy považoval za rozhodné. Žalobca nebol vo väzbe, a vedenie trestného stíhania sa neprejavilo negatívne na jeho zdravotnom stave. Nebolo preukázané, žeby negatívne zasiahlo jeho rodinu. Taktiež ani iné dôsledky nedôvodného trestného stíhania na základe vykonaného dokazovania neboli preukázané.

1.4. Pri úvahe o výške primeranej náhrady nemajetkovej ujmy súd prvej inštancie zdôraznil, že uvedená náhrada nesmie predstavovať ľubovôľu alebo voľnú úvahu. Predovšetkým prihliadal na kritériá vyplývajúce z ustanovenia § 18 zákona č. 514/2003 Z. z. a skonštatoval, že negatívny následok trestného stíhania pre žalobcu spočíva v jeho neistote, ktoré trvalo až 10 rokov a zasiahlo do jeho cti. V konaní nebol preukázaný ani negatívny vplyv na jeho rodinu alebo psychiku a zdravotný stav. Taktiež nebolo preukázané, že by pre vedené trestné stíhanie bol prepustený zo služobného pomeru. Napokon žalobca žiadnymi dôkazmi nepreukázal, že by pre vedenie trestného stíhania bol odmietnutý ako príslušník hasičského zboru, keď uviedol, že oficiálne bol odmietnutý pre nedostatok miesta. Údajne informácie, ktoré tvrdil, že to bolo z dôvodu jeho trestného stíhania žiadnym dokazovaním neboli preukázané. Na základe uvedeného súd prvej inštancie považoval za primeranú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10 000 eur, vzhľadom na preukázané dôsledky trestného stíhania a samotné konštatovanie o oslobodení spod obžaloby, vzhľadom na dĺžku vedeného trestného stíhania súd prvej inštancie nepovažoval za dostatočné. S odkazom na skutkovo obdobné veci iných súdov preto v prevyšujúcej časti nárok na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol. Citujúc ustanovenie § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka súd prvej inštancie priznal žalobcovi aj úrok z omeškania vo výške 5 % ročne z priznanej sumy od 30. apríla 2022 až do zaplatenia v súlade s ustanovením § 3 ods. 1 Nariadenia vlády č. 87/1995 Zb., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov. V tejto súvislosti dodal, že žalovaná sa v zmysle ustanovenia § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. dňom nasledujúcim po tomto oznámení t. j. od 30. apríla 2022 dostala s nárokom na náhradu škody do omeškania, preto žalobcovi vznikol aj nárok na úroky z omeškania. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v súlade s ustanovením § 255 a § 256 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 25. apríla 2024 sp. zn. 11Co/26/2023 potvrdil rozsudok vo vyhovujúcom výroku, v zamietavom výroku a v súvisiacom výroku o trovách konania; nárok na náhradu trov odvolacieho konania stranám nepriznal.

2.1. Odvolací súd v odôvodnení posudzoval odvolanie oboch sporových strán vo vzťahu k zamietavému výroku, a k odvolacej námietke žalobcu konštatoval, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkové okolnosti nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci samej. Súd prvej inštancie nezaložil rozhodnutie na tvrdenom obsahu reportáže, a teda na dôkaze, ktorý nevykonával. V danom prípade si žalobca sám nárok voči žalovanej uplatnil z titulu náhrady škody spôsobenej nezákonným trestným stíhaním, ktoré vo vzťahu k jeho osobe začalo vznesením obvinenia uznesením z 15. februára 2012, ktoré je už súdnou praxou posudzované ako nezákonné rozhodnutie. Vo vzťahu k tvrdenej mediálnej prezentácii žalobcu odvolací súd taktiež poukázal na výsledky vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie. Konštatoval, že súd prvej inštancie mohol vychádzať iba z dôkazov, ktoré boli v konaní navrhnuté a vykonané, ako aj z tvrdení sporových strán. Žalobca v žalobe bez akýchkoľvek skutočností uviedol, že jeho prípad bol zverejnený v televízii. V rámci svojej výpovede tvrdil, že správa v televízii JOJ o tom, že mal spreneveriť peniaze bola uverejnená už v deň vykonania kontroly, a aj nasledujúci deň. Rovnako aj svedok F. M. uviedol, že v televízii bola nejaká reportáž, kde bolo zverejnené, že došlo k sprenevereniu peňazí istou osobou, kde boli iniciály G..B., pričom on vedel, že má ísť o osobu žalobcu. Blížší obsah reportáže uvedený svedok neidentifikoval.

2.2. V kontexte uvedeného odvolací súd zdôraznil, že vykonanie dôkazu formou oboznámenia sa s obsahom konkrétnej reportáže v priebehu prvoinštančného konania žalobca nenavrhol, ani bližšie nekonkretizoval reportáž, ktorej obsah považoval v súvislosti s nezákonným vznesením obvinenia za významný, aby ho súd prvej inštancie zohľadnil pri vymedzení kritérií pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Zhrnutím vykonaných dôkazov súdom prvej inštancie následne odvolací súd ustálil, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci na základe výsledkov vykonaného dokazovania. Vo vzťahu k námietke týkajúcej sa existencie prípustných ďalších prostriedkov procesnej obrany alebo procesného útoku, odvolací súd uviedol, že prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany bolo možné uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa dokazovanie končí z dôvodu koncentračnej zásady. Zákonná koncentrácia konania je totožná s princípom neúplnej apelácie, ktorý platí pre odvolacie sporové konanie. Z uvedeného dôvodu skonštatoval, že žalobca nepreukázal naplnenie ktoréhokoľvek z dôvodov zakladajúcich prípustnosť novôt v odvolacom konaní podľa § 366 CSP, preto na záznam z reportáže z 15. februára 2012 ako na dôkaz neprihliadal. K ďalšej námietke týkajúcej sa určenej výšky náhrady nemajetkovej ujmy, ako aj k odvolaniu žalovanej odvolací súd citoval čl. 46 ods. 3 ústavy s odkazom aj na závery súdnou praxou ustálené, v zmysle ktorých zmyslom právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi bola odčinená. Ak došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu spod obžaloby treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal a trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti začatia vedenia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania (III. ÚS 117/06, I. ÚS 320/2016, I. ÚS 395/2016). Následne odvolací súd citoval právny záver vyplývajúci z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. I. ÚS 540/2016.

2.3. Pri posudzovaní primeranosti výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy odvolací súd sa stotožnil s vyhodnotením jednotlivých kritérií súdom prvej inštancie. Za primeranú považoval priznanú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10 000 eur. Odvolací súd s poukazom na ustálenú rozhodovaciu prax, ako aj súdnu prax iných všeobecných súdov vo vzťahu k primeranosti priznávanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy s ohľadom na individuálne skutkové okolnosti vecne ustálil, že i napriek tomu, že ústavný súd v náleze sp. zn. III. ÚS 756/2016 z 24. januára 2017 skonštatoval, že suma 620 eur je vo vzťahu k posudzovanému prípadu primeraná. Z uvedeného však nevyplýva, že by po zohľadnení osobitných okolností konkrétneho prípadu nemohla byť primeranou aj iná, teda nižšia čiastka. V kontexte uvedeného preto ustálil, že nastoleniu spravodlivej rovnováhy medzi štátom ako škodcom na

strane jednej a na strane druhej fyzickou osobou poškodenou jeho konaním na základných právach, možno priznanú náhradu vo výške 10 000 eur považovať za primeranú. Správne teda súd prvej inštancie v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok vo vyhovujúcom výroku, vrátane zamietavého výroku potvrdil ako vecne správny (§ 387 ods. 1 a 2 CSP).

2.4. Za nedôvodnú považoval odvolací súd aj uplatnenú námietku vo vzťahu k výroku o trovách konania, ktorý považoval za vecne správny. Poznamenal, že žalobca v uplatnenom nároku na náhradu škody nebol úspešný, úspech v konaní mal iba v časti nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, avšak iba v jeho základe. Vo finančnom vyjadrení bol neúspešnejšou stranou v pomere 1/15. Z uvedeného dôvodu bolo preto na mieste aplikovať ustanovenie § 255 ods. 1 veta druhá CSP. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania preto odvolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej len „dovolateľ“), ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Namietal nesprávny procesný postup a porušenie princípu rovnosti zbraní pri vykonaní a hodnotení dôkazov, ďalej extrémny rozpor skutkových zistení súdom s vykonanými dôkazmi, ako aj arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť rozhodnutia. Dovolateľ nesúhlasil s vysporiadaním sa s uplatnenými námietkami žalobcu odvolacím súdom. Poukázal na to, že doklad o úhrade trov obhajoby bol súdu doručený tri mesiace pred skončením dokazovania dňa 12. marca 2023 a dokazovanie bolo ukončené dňa 16. júna 2023. Taktiež nesúhlasil s vyhodnotením námietky ohľadne nesprávnych skutkových zistení, týkajúcich sa hodnotenia reportáže z Z. L. dňa 15. februára 2012. V tejto súvislosti poznamenal, že svedok M. okrem iného uviedol, že v televíznej reportáži bola spomenutá aj sprenevera peňazí, pretože svedok vypovedal o nahrávke. Z uvedeného dôvodu preto nepovažoval úplne za nevyhnutné svedkovu výpoveď potvrdzovať televíznou nahrávkou. Po oboznámení sa s argumentáciou súdu prvej inštancie, oslovil viacerých známych a jeden z nich mu poskytol záznam reportáže, ktorý pripojil k odvolaniu, ktorý je na CD a je súčasťou spisu. Išlo o reportáž z 15. februára 2012 v M. O. Z. L., o ktorej hovorili svedkovia, ktorí ju videli. V reportáži sa konštatuje, že obvinený bol odvolaný a že chýbajú peniaze, ale nevedia koľko, lebo prebieha kontrola. V kontexte uvedeného teda považoval zistený skutkový stav za nedostatočný, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené. Taktiež nesúhlasil s (ne)preukázaním úhrady zaplatenia trov obhajoby v trestnom konaní. Z obsahu odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplýva ako uvedený dôkaz súd vyhodnotil. Vo vzťahu k priznanej náhrade nemajetkovej ujmy namietal, že mu bola priznaná náhrada vo výške 100 eur za jeden mesiac nezákonného stíhania v trvaní 100 mesiacov, čo nemožno považovať za spravodlivé pri zohľadnení osobitostí každej súdnej veci. Už len samotná dĺžka trestného stíhania odôvodňuje výšku náhrady nemajetkovej ujmy a to v tom zmysle, že čím sú ich trvania dlhšie, tým by mala byť denná mesačná suma odškodnenia vyššia. Poukázal na okolnosti vyplývajúce z trestného stíhania s tým, že nesúhlasil s argumentáciou súdu. Podnetom na prepustenie zo služobného pomeru bolo začatie trestného stíhania a nie opačne. Súd pri neakceptovateľnej argumentácii úplne opomenul výpoveď svedka L. F.H., bývalého riaditeľa Okresného riaditeľstva PZ SR vo X. O. Z., pričom existovali aj iné prostriedky mimo prepustenia. V tejto súvislosti namietal náležité neodôvodnenie napadnutého rozhodnutia, ktoré je súčasťou práva na spravodlivé konanie. Vo vzťahu k nesprávnemu právnomu posúdeniu nároku na náhradu trov konania, žalobca taktiež nesúhlasil so záverom súdu. Konštatoval, že záver súdu absolútne vylučujúci osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nároku na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, nemožno akceptovať a takáto interpretácia ustanovenia § 255 CSP nie je v súlade s ústavou (III. ÚS 475/2018). Navrhol zrušiť napadnutý rozsudok a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu považovala za skutkovo i právne správne, stotožnila sa s jeho odôvodnením. Vo vzťahu k uplatneným námietkam poukázala na to, že za procesnú vadu konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu, keď inak spĺňa požiadavky kladené na odôvodnenie v zmysle ustanovenia § 220 CSP. Odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval, z ktorých vyvodil právne závery prečo žalobcovi nárok na náhradu škody vznikol iba v prisúdenej výške,

pričom riadne odôvodnil, z akých dôvodov, ako aj odkázal na obdobné rozhodnutia súdov a na ustálenú judikatúru dovolacieho súdu a ústavného súdu, zároveň odkázal aj na vyčerpávajúce odôvodnenie súdu prvej inštancie. Uplatnené námietky preto nepovažovala za opodstatnené. Navrhla dovolanie zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolačný súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolania podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je potrebné vo veci samej odmietnuť. Vo vzťahu k výroku o trovách konania je dovolanie nielen prípustné, ale aj dôvodné.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

7. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním.

8. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

10. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva strany sporu a nesprávny procesný postup súdu reprezentujúci takýto zásah znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

11. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. V zmysle uvedeného ustanovenia treba za nesprávny procesný postup považovať postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnoprávnemu rámcu, a tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutie spravodlivosti).

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces vo všeobecnosti treba rozumieť taký postup súdu,

ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (sp. zn. II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019, 4Cdo/140/2019, 4Cdo/120/2019).

13. Pojem procesný postup bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda proces prejednávania sporu znemožňujúci strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaci možnosti jej aktívnej účasti na konaní (R 129/1999, rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/ 90/2012). Tento pojem sa zásadne nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

14. V rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP, dovolateľ namietal hodnotenie dôkazov vo vzťahu k obsahu nahrávky reportáže Z. L. dňa 15. februára 2012, ktorú predložil na CD nosiči dňa 3. júla 2023, ako aj nedostatočné odôvodnenie a arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia, i porušenie princípu rovnosti zbraní. Nesúhlasil s výškou priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú nepovažoval za primeranú. K nepriznaniu náhrady nákladov spojených s trovami obhajoby v trestnom konaní tvrdil, že doklad o ich úhrade predložil súdu prvej inštancie tri mesiace pred vyhlásením dokazovania za skončené a to podaním z 12. februára 2023, ktorý príjmový a pokladničný doklad z 23. marca 2012 o zložení sumy 5.000 eur na trovy obhajoby predložil do podateľne súdu. Totožný doklad mal predložiť žalovanej aj v rámci predbežného prejednávania nároku na náhradu škody. Vo vzťahu k výroku o trovách konania namietal posúdenie úspechu v spore.

15. Z okolností preskúmvanej veci vyplýva, že predmetom konania bol nárok na náhradu škody a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu zodpovednosti štátu za škodu, ktorá žalobcovi mala vzniknúť v súvislosti s nezákonným rozhodnutím a to uznesením o vznesení obvinenia z dôvodu, že rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou z 10. septembra 2019 sp. zn. 2T/233/2013 v spojení s uznesením Krajského súdu v Prešove z 11. júna 2020 sp. zn. 8To/1/2020 bol žalobca oslobodený spod obžaloby pre skutok posudzovaný ako zločin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. b), ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. b) Trestného zákona a podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku pre skutok posudzovaný ako prečin sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Trestného zákona. Z titulu materiálnej škody si žalobca uplatnil nárok na náhradu trov obhajoby v trestnom konaní v sume 4.702,71 eura a nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v sume 150 000 eur. Žalobca v konaní predložil vyúčtovanie trov obhajoby v trestnom konaní vo výške 4.702,71 eura, ako aj dohodu o odmene za poskytnutie právnej služby v trestnej veci vedenej na Úrade inšpekčnej služby, odbor Východ pod ČVS: SKIS-42/OISV-V-2012 (v spise na č. l. 7 a 8). Z obsahu spisu nevyplýva predloženie dokladu o úhrade nákladov spojených s trovami obhajoby v trestnom konaní.

16. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd k namietaným nesprávnym skutkovým zisteniam týkajúcim sa tvrdenia žalobcu o obsahu odvysielanej televíznej reportáže, týkajúcej sa jeho údajnej trestnej činnosti, ako aj s jeho tvrdeniami o dopadoch tejto reportáže na jeho súkromný a aj verejný život, konštatoval správnosť zistenia skutkového stavu súdom prvej inštancie. Žalobca v konaní pred súdom prvej inštancie nenavrhol, ani žiadnym spôsobom bližšie nekonkretizoval obsah reportáže, ktorý v súvislosti s nezákonným vznesením obvinenia nepovažoval za tak významný, aby ho súd prvej inštancie zohľadnil pri vymedzení kritérií pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy. S odkazom na prejednávacu zásadu a povinnosť sporových strán uviesť skutkové tvrdenia, ktoré budú predmetom dokazovania akcentoval, že súd prvej inštancie vychádzal z navrhnutých a vykonaných dôkazov. Vychádzajúc z tvrdení žalobcu o tom, že informácia v médiách bola prezentovaná v deň kontroly a nasledujúci deň po kontrole pracovníkmi sekcie kontroly a inšpekčnej služby Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „MV SR“). Operatívna kontrola pracovníkmi Úradu kontroly,

sekcie kontroly a inšpekčnej služby bola vykonaná dňa 7. februára 2012, nie dňa 13. februára 2012, kedy bol vykonaná kontrola cenín a finančných prostriedkov realizovaná pracovníkmi Krajského riaditeľstva PZ SR. Reportáž, o ktorej žalobca tvrdil, že bola odvysielaná v deň kontroly pracovníkmi inšpekčnej služby dňa 7. februára 2012 a aj nasledujúceho dňa 8. februára 2012, nemohla vychádzať z informácie o obvinení žalobcu zo spáchania trestného činu sprenevery, keďže k vzneseniu obvinenia došlo až dňa 15. februára 2012. V tejto súvislosti poznamenal, že v tvrdenom čase odvysielania namietaných reportáží nebolo nezákonné rozhodnutie ešte vydané. Napokon ani svedok F. M. nešpecifikoval dátum odvysielania reportáže, ktorý by umožnil jej časovú a vecnú súvislosť s nezákonným rozhodnutím (body 21. a 25. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia). Napokon k predloženiu záznamu reportáže z 15. februára 2012 žalobcom v odvolacom konaní, odvolací súd s poukazom na ustanovenie § 366 CSP, neprihliadal ako na dôkaz. Dôvodil, že žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal, že nemohol uvedený dôkaz realizovať už v konaní pred súdom prvej inštancie. Argumentácia o negatívnom dopade obsahu reportáže pritom bola uvedená už v žalobe, v ktorej práve odvysielaním uvedenej reportáže odôvodňoval zhoršenie vnímania jeho osoby občanmi v obci, v ktorej býva (bod 27. až 30. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia).

16.1. Vo vzťahu k nepriznaniu náhrady nákladov spojených s trovami obhajoby v trestnom konaní, a k námietke týkajúcej sa predloženia dokladu o ich zaplatení, odvolací súd v bode 16. odôvodnenia uviedol, že príjmový pokladničný doklad z 23. marca 2012 o zložení sumy 5000 eur, z obsahu spisu, ani z elektronického spisu nevyplýva. Žalobca uvedený doklad nepredložil ani v odvolacom konaní, ani žiaden doklad osvedčujúci jeho skutočné doručenie súdu prvej inštancie. Na predloženie uvedeného dokladu bol právny zástupca žalobcu výslovne vyzvaný súdom prvej inštancie na pojednávaní konanom dňa 11. januára 2023 (v spise na č. 1. 73). Z dôvodu nesplnenia uvedenej povinnosti odvolací súd považoval uplatnenú námietku za nedôvodnú.

16.2. K priznaniu náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 10 000 eur, odvolací súd vecne ustálil, že vykonaným dokazovaním nebola preukázaná nemajetková ujma vo výške uplatnenej žalobcom, ktorá by bola v príčinnej súvislosti s nezákonným rozhodnutím o vznesení obvinenia. Za rozhodné pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súd prvej inštancie považoval aj to, že žalobca nebol zo služobného pomeru prepustený na základe vznesenia obvinenia, resp. na základe trestného stíhania. Personálny rozkaz Ministra vnútra Slovenskej republiky zo 16. apríla 2012 o prepustení žalobcu zo služobného pomeru bol preskúmaný súdmi v správnom súdnictve ako zákonný, ktoré skutočnosti napokon vyplývajú aj zo záverov konajúcich súdov v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. 2T/233/2013. Za nepreukázané považovali súdy nižších inštancií ani okolnosti súvisiace s tvrdením žalobcu ohľadne straty zamestnania, jeho kariérneho rastu, či obmedzenie žalobcu v spoločenskom, verejnom živote v obci, či jeho neúspech v komunálnych voľbách. Následne citujúc právne závery vyplývajúce z judikatúry ústavného súdu, z rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (sp. zn. 3Cdo/25/2019, 2Cdo/30/2009, 6Cdo/38/2019, 7Cdo/100/2017, 5Cdo/192/2021), sa odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o primeranosti priznanej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 10 000 eur, s poukazom na princíp právnej istoty a rozhodovaciu prax všeobecných súdov v obdobných veciach. Akcentoval, že súd prvej inštancie nemohol pre účely ustanovenia § 6 zákona č. 514/2003 Z. z. pominúť zohľadnenie dĺžky trestného stíhania, zmenu v správaní žalobcu v dôsledku poškodenia dobrého mena, ale aj okolnosti spočívajúce v konaní žalobcu, za ktoré bol trestne stíhaný so záverom odôvodňujúcim zásah nezákonného rozhodnutia o vznesení obvinenia do osobnostných práv žalobcu, ale i ďalšie proti nemu vedené trestné stíhania tak, aby výška náhrady nemajetkovej ujmy bola primeraná a spravodlivá a nevybočovala z rozhodovacej praxe súdov. Nadväzujúc na uvedené následne uzavrel, že nastoleniu spravodlivej rovnováhy medzi škodcom a poškodeným na jeho základných právach považoval priznanú náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10 000 eur za primeranú, preto v prevyšujúcej časti bola žaloba zamietnutá (body 37. až 54. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia).

17. Vzhľadom na uvedené dôvody dovolací súd konštatuje, že odôvodnenie uvedené odvolacím súdom, v podstatnom rozsahu zhrnuté v bodoch 16. až 16. 2. tohto rozhodnutia, ale aj v celom jeho kontexte s odôvodnením uvedeným súdom prvej inštancie, ktoré tvoria jeden celok vo vzťahu k ustáleniu zisteného skutkového stavu (IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), spĺňa zákonné náležitosti odôvodnenia rozhodnutia

vyplývajúce z ustanovení § 220 ods. 2 CSP a § 393 ods. 2 CSP. Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej, formálnej štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnenia a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z jeho obsahu vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami, aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné, logické a presvedčivé. Vysporiadanie sa s uplatnenými podstatnými odvolacími námietkami, odvolacím súdom možno považovať za dostatočné aj v zmysle § 387 ods. 3 CSP, preto namietaná nepreskúmateľnosť, či nedostatočné odôvodnenie nie je opodstatnené.

18. Rovnako Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) stabilne judikuje, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, zároveň však nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani proti Španielsku z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, Higgins proti Francúzsku z 19. februára 1998). Z práva na spravodlivú súdnu ochranu vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska proti Španielsku z 29. apríla 1993; m. m. II. ÚS 410/06, I. ÚS 736/2016).

19. Dokazovanie je v sporovom konaní ovládané prejednávacou zásadou (§ 185 a nasl. CSP). Civilný sporový poriadok zvyšuje procesnú zodpovednosť strán v dokazovaní a obmedzuje aktivitu súdu pri navrhovaní, a teda aj vykonávaní dôkazov. S dokazovaním sú spojené povinnosti strán, ktoré strany musia splniť ešte predtým ako súd začne dokazovať. Dôkazné bremeno možno charakterizovať ako procesnú zodpovednosť strany za výsledok konania, pokiaľ je určený výsledkom vykonaného dokazovania. Dôkazné bremeno spočíva na tej strane sporu, ktorá z existencie tvrdených skutkových okolností vyvodzuje pre seba priaznivé dôsledky (m. m. II. sp. zn. ÚS 38/2015). Posúdenie dôkazného bremena je súčasťou zisťovania skutkového stavu a hodnotenia dôkazov, ktoré zahŕňa aj aplikáciu a interpretáciu hypotézy hmotnoprávnej normy, od ktorej sa odvíja rozloženie dôkazného bremena. Správne rozloženie dôkazného bremena vedie k vymedzeniu zisťovaných skutočností a je nevyhnutným predpokladom na správne uplatnenie zodpovednosti účastníka za neunesenie dôkazného bremena, a tým priamo aj k obsahu výroku rozhodnutia vo veci samej (m. m. IV. ÚS 35/2012).

20. Podľa § 150 ods. 1 CSP strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu.

21. Citované ustanovenie zakotvuje jednu zo základných procesných povinností strán sporu a to povinnosť tvrdiť. Stranu sporu zaťažuje bremeno tvrdenia (onus dicendi). Schopnosť strany sporu uniesť bremeno tvrdenia spolu s dôkazným bremenom (onus probandi) je predpokladom pre úspech v spore. Nesplnenie povinnosti relevantne tvrdiť, teda uviesť tvrdenia z hľadiska ich kvality pravdivé, úplné, podstatné a rozhodujúce, má pre stranu sporu procesnoprávnu sankciu, ktorá sa prejaví v meritórnom rozhodnutí vecí. Posúdenie otázky, ktorá strana sporu je povinná tvrdiť, a aký je obsah jej povinnosti tvrdiť, teda kto a aké tvrdenia má uviesť, sa odvíja od hmotného práva. Platí, že strana sporu je povinná tvrdiť skutočnosti, ktoré sú na základe hmotného práva spôsobilé privodiť jej úspech v spore. Každý má tvrdiť v zásade tie právne skutočnosti, ktoré spôsobujú vznik jeho nároku alebo zánik jeho povinnosti (Števček, M., Ficová, S., Baricová J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C.H. Beck, 2016, 568-569 s.).

22. V danom prípade bolo povinnosťou žalobcu ním uvádzané skutkové tvrdenia preukázať. Odvolací súd správne vyhodnotil nedôvodnosť uplatnenej námietky týkajúcej predloženého záznamu z reportáže zo 7. februára 2012, či nepreukázanie úhrady nákladov spojených s právnym zastupovaním žalobcu v trestnom konaní. Samotné tvrdenie o doručení súdu prvej inštancie príjmového pokladničného dokladu z 23. marca 2012 o zložení sumy 5 000 eur, v spore preukázané nebolo. Za takejto situácie s prihliadnutím na viazanosť dovolacieho súdu zisteným skutkovým stavom v súlade s ustanovením § 442 CSP, sa

preto dovolaním nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižších inšancií, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania, vrátane nesprávneho vyhodnotenia niektorého dôkazu. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP; v preskúmvanej veci však dovolací súd takúto vadu nezistil.

23. V zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) jednou so všeobecných záruk spravodlivého prejednávania veci pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Táto zásada zabezpečuje, aby v súdnom konaní mali jeho účastníci rovnaké postavenie. „Rovnosť zbraní“ spočíva v rovnakom postavení účastníkov súdneho konania sa prejavuje v procesnoprávnom postavení účastníkov konania, v spôsobe a rozsahu dokazovania a v iných oblastiach spojených so súdnym uplatňovaním práva. Zachovanie „rovnosti zbraní“ z pohľadu spôsobu a rozsahu vykonávaného dokazovania sa týka aj oprávnenia účastníkov konania navrhovať dôkazy. Možnosť navrhovania dôkazov je spojená s princípom dôkazného bremena, ktorého úspešnosť sa v súdnom spore viaže na schopnosť predložiť adekvátne dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Výber dôkazných prostriedkov je na vôli sporovej strany. O tom, ktoré z navrhovaných dôkazov budú vykonané a ktoré nie, rozhoduje súd podľa svojej voľnej úvahy. Obsahom záruky na spravodlivý súdny proces z pohľadu oprávnenia navrhovať dôkazy je limitovanie tejto voľnej úvahy súdu. Týmto limitom je požiadavka, aby nevykonanie navrhnutých dôkazov alebo vykonanie iných dôkazov nepostavilo účastníka konania do jasne nevýhodnejšej pozície v porovnaní s jeho odporcom v súdnom spore (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Feldbrugge proti Holandskou z roku 1986).

24. V kontexte vyššie uvedeného dovolací súd nepovažoval za dôvodnú ani námietku týkajúcu sa hodnotenia dôkazov. Rozsah vykonaného dokazovania, ako aj následné zhodnotenie jednotlivých vykonaných dôkazov v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov v zmysle § 191 ods. 1 CSP, ako aj hodnotiacia úvaha súdov v danom prípade zodpovedá zásadám formálnej logiky, vychádza zo zisteného skutkového stavu veci a z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov a právnym posúdením.

25. Ústavný súd vo viacerých svojich rozhodnutiach, napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 z 27. januára 2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať vo dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že arbitrárnosť (i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí) všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne, ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06), čo sa netýka preskúmvanej veci.

26. Vo vzťahu k namietanej neprimeranej výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, dovolací súd uvádza, že súdy nižších inšancií náležite vyhodnotili všetky relevantné kritéria, ktoré zohľadnili pri

stanovení jej výšky. Predovšetkým zohľadnili individuálne skutkové okolnosti danej veci a v súlade s požiadavkou spravodlivosti považovali za rozhodné okolnosti súvisiace s dĺžkou trestného stíhania, ktoré nepochybne zasiahlo do jeho občianskej cti. Žalobca nebol vo väzbe, pojednávania v trestnej veci na súde sa zúčastnil len dvakrát. V konaní nebolo preukázané, že by v súvislosti s nezákonným rozhodnutím došlo k zásahu do jeho rodinného, spoločenského či verejného života. Súd nižších inštancií sa s uvedenými skutočnosťami náležite vysporiadali. Na strane žalobcu za relevantné pre záver o dôvodnosti priznania náhrady nemajetkovej ujmy považovali stav neistoty s negatívnym výsledkom trestného stíhania, ktoré trvalo od vznesenia obvinenia dňa 15. februára 2012 do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 2T/233/2013 dňa 11. júna 2020. Zároveň vychádzali zo záverov ústavného súdu, ktoré špecifikovali, ako aj z rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a z judikatúry EŠLP (body 45. až 51. odôvodnenia napadnutého rozhodnutia).

26.1. V tejto súvislosti akcentovali, že EŠLP k náhrade nemajetkovej ujmy vyslovil, že náhrada nemajetkovej ujmy v obdobných prípadoch musí byť rozumne primeraná utrpenej ujmy na povesti (Tolstoy Miloslavsky proti Spojenému kráľovstvu). Pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy (Flus proti Moldavsku, Steel a Morris proti Spojenému kráľovstvu). Taktiež vyjadril názor, že výška náhrady v konkrétnom prípade musí zohľadňovať výšku náhrady priznávanú vnútroštátnymi súdmi v iných prípadoch týkajúcich sa poškodenia dobrej povesti (Público -Comunicacáo Social, S.A. proti Portugalsku). Napokon náhrada za porušenie ich osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanú za telesné zranenia alebo násilné činy (Italethi a Karhuvaara proti Fínsku).

27. V nadväznosti na uvedené odvolací súd správne vychádzal zo záveru vyplývajúceho z nálezu sp. zn. III. ÚS 754/2016-42 z 24. januára 2017 v zmysle, ktorého ústavný súd uviedol, že „stanoviť presnou sumou výšku náhrady nemajetkovej ujmy za deň či mesiac trvania väzby alebo vedenia trestného stíhania vopred pre všetky prípady nie je možné, pretože primeranosť výšky náhrady nemajetkovej ujmy musí zohľadňovať vždy osobitné okolnosti prípadu, ktorých rozmanitosť nemožno vopred postihnúť. I napriek tomu, že v uvedenom náleze ústavný súd považoval za primeranú sumu 620 eur za mesiac, za 52 mesiacov trvania trestného stíhania, po zohľadnení povahy trestnej veci, dĺžky trestného stíhania a väzby, preukázaných dopadov trestného stíhania väzby do osobnostnej sféry žalobcu, ako aj okolností, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo. Priznanú náhradu nemajetkovej ujmy považoval nielen za primeranú, ale aj zodpovedajúcu všeobecnej predstave spravodlivosti a slušnosti“. Správne následne odvolací súd podotkol, že z uvedeného však nevyplyva, že by po zohľadnení osobitných okolností danej veci nemohla byť primeranou aj iná, teda nižšia čiastka. S uvedeným záverom sa dovolací súd stotožnil.

28. Podľa názoru dovolacieho súdu dovolateľ nevytýka žiadne nedostatky v procesnom postupe odvolacieho súdu, jeho nesúhlas s právnym posúdením odvolacieho súdu, nepredstavuje vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP (R 54/2012, R 24/2017). Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než odvolací súd, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ním tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP vo vzťahu k veci samej.

29. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi. Nie je porušením práva na spravodlivý proces iné hodnotenie vykonaných dôkazov, skutkových tvrdení účastníkov, ako aj iný právny názor súdu na dôvodnosť podaného nároku, resp. uplatnených námietok. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom účastníka, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok (sp. zn. II. ÚS 4/94, sp. zn. II. ÚS 3/97, sp. zn. I. ÚS 204/2010). Odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizovateľné základné právo strany sporu na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

30. Za dôvodnú považoval dovolací súd námietku uplatnenú proti výrokom o trovách konania z dôvodu,

že odvolací súd na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania aplikoval ustanovenie § 255 ods. 2 veta druhá CSP. V danom prípade odvolací súd nesprávne postupoval, ak na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania neprihliadal na to, že predmetom konania boli dva samostatné nároky a to nárok na náhradu škody vo vzťahu, ku ktorému nebol žalobca úspešný. Druhým nárokom bol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorej výška závisela od úvahy súdu, preto pre základ úspechu bolo potrebné považovať priznanú výšku. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisela od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. V takom prípade pri rozhodovaní o náhrade trov konania treba rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce (nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. III. ÚS 170/99). Za základné sa považuje rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté. Výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v takom prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“ (§ 255 CSP), keďže ten sa skúma čo do právneho základu, a nie do výšky priznaného nároku. Žalobcu je preto nevyhnutné považovať za plne procesne úspešného, ak mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu ako to bolo v danom prípade.

31. Vzhľadom na uvedené dôvody dovolací súd konštatuje, že z procesného postupu súdov, ani z napadnutého rozhodnutia nezistil existenciu vady zmätočnosti, preto dovolanie uplatnené dovolateľom vo veci samej v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je prípustné a ani dôvodné, čím je daný dôvod na jeho odmietnutie v súlade s § 447 písm. c) CSP. Vo vzťahu k výrokom o trovách konania dovolací súd považoval dovolanie za nielen prípustné, ale aj dôvodné, preto napadnuté rozhodnutie v tejto časti zrušil v súlade s § 449 ods. 1 CSP a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

32. V ďalšom konaní bude úlohou odvolacieho súdu rozhodnúť o odvolaní proti výroku o trovách prvoinštančného konania v súlade s § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP samostatne vo vzťahu k jednotlivým nárokom, s odkazom aj na právny záver vyplývajúci z nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 475/2018 zo 4. februára 2021, v zmysle ktorého „záver súdu absolútne vylučujúci osobitný režim posudzovania úspechu v konaní o nárokoch na náhradu trov konania v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu, nemožno akceptovať a táto interpretácia ustanovenia § 255 CSP súdom, nie je v súlade s ústavou“ (§ 455 CSP).

33. O trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania rozhodne odvolací súd v súlade s § 453 ods. 3 CSP.

34. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.